Quarterly Journal of Nursing Management (IJNV) Original Article

Volume 8, Issue 3, Autumn 2019

Investigating The Role of Neuroticism / Extraversion Personality Traits in Prediction Academic Self-efficacy of students

Razani M[1], *Jahan F[2], Sotodeh asl N[3], Moazedian A[4]

1- PhD Student, Department of Psychology, Semnan Branch, Islamic Azad University, Semnan, Iran.
2- Assistant Professor, Department of Psychology, Semnan Branch, Islamic Azad University, Semnan, Iran **(Corresponding Author)**
Email: faeze.jahan@gmail.com
3- Associate Professor, Nursing Care Research Center, Semnan University of Medical Sciences, Semnan, Iran.
4- Assistant Professor, Department of Psychology, Semnan Branch, Islamic Azad University, Semnan, Iran.

Abstract

Introduction: Students are important as the future makers of any society, so studying and predicting their personality traits due to academic self-efficacy has an important role in the development of their community and their mental health.

Methods: The present study is a cross-sectional analytical study. The statistical population consisted of all students studying in Islamic Azad University of Boroujerd Medical Sciences during the year 2019-2020.Using simple random sampling method, 350 people were selected. Data collection was done by Short Form Personality Questionnaire and Academic Self- efficacy Questionnaire. Descriptive statistics (mean and standard deviation), Pearson correlation coefficient matrix and Multiple Linear Regression Model were used for data analysis by SPSS software.

Result: The results showed that Extroversion personality trait ($P < 0.05$ and $B = 5.351$) And neuroticism personality trait ($P < 0.05$ and $B = -3.744$) Can predict academic self-efficacy. And extraversion personality trait standard coefficient $\beta = 0.636$ and neuroticism trait standard coefficient $\beta = -3.744$ showed that extraversion personality trait is more important in predicting academic self-efficacy than neuroticism trait prediction.

Conclusions: Based on the above findings, it can be concluded that students with higher academic self-efficacy have higher extraversion personality and lower neuroticism than students who have lower self-efficacy and this in student education and performance. Their curriculum should be taken into consideration by professors

Keywords: Academic self-efficacy, Extraversion, Neuroticism, Personality traits, Students.

[Downloaded from ijnv.ir on 2026-11-09]

فصلنامه مدیریت پرستاری
مقاله پژوهشی
دوره ۸، شماره ۳، پاییز ۱۳۹۸

بررسی نقش صفات شخصیتی نورزگرایی/برون‌گرایی در پیش‌بینی خودکارآمدی تحصیلی دانشجویان

محسن رازانی[۱]، *فائزه جهان[۲]، نعمت ستوده‌اصل[۳]، آمنه معاضدیان[۴]

۱- دانشجوی دکترای گروه روانشناسی، واحد سمنان، دانشگاه آزاد اسلامی، سمنان، ایران.
۲- استادیار گروه روانشناسی، واحد سمنان، دانشگاه آزاد اسلامی، سمنان، ایران **(نویسنده مسئول)**
ایمیل: faeze.jahan@gmail.com
۳- دانشیار مرکز تحقیقات مراقبت های پرستاری دانشگاه علوم پزشکی سمنان، سمنان، ایران.
۴- استادیار گروه روانشناسی، واحد سمنان، دانشگاه آزاد اسلامی، سمنان، ایران.

چکیده

مقدمه: دانشجویان به عنوان آینده سازان هر جامعه از اهمیت ویژه ای برخوردار هستند از این رو مطالعه و پیش بینی صفات شخصیتی آنها با توجه به خود کارآمدی تحصیلی، نقش موثری در پیشرفت جامعه و سلامت روانی آنها دارد.

روش کار: پژوهش حاضر، یک مطالعه مقطعی تحلیلی می باشد. جامعه آماری شامل تمامی دانشجویان مشغول به تحصیل در دانشگاه علوم‌پزشکی دانشگاه آزاداسلامی واحد بروجرد طی سال ۹۸-۱۳۹۷ بود. با روش نمونه‌گیری تصادفی ساده تعداد ۳۵۰ نفر انتخاب شد. جمع آوری داده ها با کمک پرسشنامه صفات پنجگانه‌ی شخصیت- فُرم‌کوتاه (NEO Five-Factor Inventory) و پرسشنامه خودکارآمدی تحصیلی (Academic Self-efficacy Scale) انجام شد. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی (میانگین و انحراف‌معیار)، ماتریس ضریب همبستگی پیرسون و مدل رگرسیون خطی چندگانه با نرم‌افزار SPSS استفاده شد.

یافته ها: نتایج نشان داد که صفت شخصیتی برون‌گرایی ($P<۰/۰۵$ و $B = ۵/۳۵۱$) و صفت شخصیتی نورزگرایی ($P<۰/۰۵$ و $B = -۳/۷۴۴$) می توانند خودکارآمدی تحصیلی را پیش بینی کنند. و ضریب استاندارد صفت شخصیتی برون گرایی $\beta = ۰/۶۳۶$ و ضریب استاندارد صفت شخصیتی نوروزگرایی $\beta = -۳/۷۴۴$ بدست آمد مبین آن است که صفت شخصیتی برون گرایی، نسبت به صفت شخصیتی نوروز گرایی در پیش بینی خودکارآمدی تحصیلی از اهمیت بالاتری برخوردار است.

نتیجه گیری: با توجه به یافته های فوق میتوان نتیجه گیری کرد که در دانشجویانی که خود کارآمدی تحصیلی بالاتری دارند از نظر شخصیتی برون گرایی بالاتر و نوروز گرایی کمتری نسبت به دانشجویانی دارند که خود کارآمدی پایین تری دارند و این امر در آموزش دانشجویان و عملکرد درسی و تحصیلی آنها باید مورد توجه اساتید قرار گیرد .

کلید واژه ها: برون‌گرایی، خودکارآمدی تحصیلی، دانشجویان، صفات شخصیتی، نورزگرایی.

مقدمه

دانشجویان به‌عنوان نیروی متفکر و خلاق جامعه از جایگاه ویژه‌ای برخوردار هستند، از این جهت تأمین سلامت آنان در راستای یادگیری و افزایش آگاهی علمی، اهمیت زیادی دارد. ورود به دانشگاه مقطعی بسیار حساس در زندگی نیروهای کارآمد فعال و جوان در هر کشوری است و غالباً با تغییرات زیادی در روابط اجتماعی و انسانی آن‌ها همراه می‌باشد. قرار گرفتن در چنین شرایطی غالباً با فشار و نگرانی همراه است و عملکرد و بازدهی افراد را تحت تأثیر قرار می‌دهد (۱). موفقیت یا شکست تحصیلی دانشجویان به عوامل مختلفی بستگی دارد که در این میان یکی از مهم‌ترین عواملی که به‌صورت فردی عملکرد آن‌ها را تحت تأثیر قرار می‌دهد، باورهای خودکارآمدی (self-efficacy beliefs) افراد است (۲).

باورهای خودکارآمدی یکی از راه‌هایی است که پژوهشگران انگیزش، باورهای یادگیرندگان درباره‌ی قابلیت‌هایشان برای انجام تکالیف دانشگاه را مفهوم‌سازی کرده‌اند (۳). در طول دو دهه‌ی اخیر خودکارآمدی به‌عنوان یک رفتار انگیزشی مهم در پژوهش رفتار انسان نمایان شده است. این‌گونه دریافت شده که درجات بالای خودکارآمدی به سطوح

[Downloaded from ijnv.ir on 2026-11-09]

افزایش یافته عملکرد در شماری از تکالیف منجر می‌شود[۴]. باورهای خودکارآمدی به عنوان "قضاوت‌های افراد درباره‌ی قابلیت‌هایشان برای سازماندهی و اجرای جریان عمل مورد نیاز برای نیل به انواع عملکردهای خاص" تعریف شده است (۵).

بخشی از باورهای خودکارآمدی عمومی مبتنی بر نظریه Bandura، خودکارآمدی تحصیلی (academic self-efficacy) است که مربوط به اعتقاد فرد در دستیابی به موفقیت در انجام تکالیف تحصیلی می‌باشد (۶). در سال‌های اخیر در مورد خودکارآمدی تحقیقات زیادی توسط محققان انجام شده، چون افرادی‌که خودکارآمدی بالایی دارند، بر مقررات وظایف بیشتر تمرکز دارند و کمتر درگیر هیجانات می‌شوند (۷). این باورها موجب تأثیرگذاری بر شیوه‌ی تفکر، احساس، انگیزش یا رفتار فرد نیز می‌گردند. احساس قوی خودکارآمدی موجب بهبود دیدگاه‌های مثبت فردی و مشارکت بهتر فرد در انجام فعالیت‌ها، تنظیم اهداف و تعهد کاری می‌گردد (۸).

علاوه بر خودکارآمدی یکی از عوامل مرتبط با زندگی تحصیلی، ویژگی‌های شخصیتی (personality traits) است. پژوهش‌های کمی به بررسی رابطه‌ی بین ویژگی‌های شخصیت و زندگی تحصیلی به ویژه خودکارآمدی تحصیلی پرداخته‌اند و در عین‌حال همین تحقیقات بیانگر آن است که ویژگی‌های شخصیتی افراد در عملکرد تحصیلی آنان تأثیرگذار است (۹). بر پایه دیدگاه Eysenk شخصیت دارای سه عامل مزاجی برون‌گرایی (Extraversoin)، نورزگرایی (Neuroticism) و روان‌گسسته‌خویی (Psychotisism) است (۱۰).

افراد برون‌گرا با خصوصیاتی همچون اجتماعی بودن، علاقه‌مندی به شرکت در مهمانی‌ها، داشتن دوستان زیاد و نیاز به افراد دیگر برای گفتگو با آن‌ها توصیف می‌شوند (۱۰). نورزگرایی یا پذیرا بودن روان‌آزردگی به منزله‌ی یک چشم‌پوشی ضعیف در مقابل تنیدگی یا یک گرایش به فروپاشی سازمان‌یافتگی رفتار در موقعیت‌های تعارضی یا ناکام کننده تعریف شده است. افراد نورزگرا ممکن است حرمت خود پایینی داشته و مستعد احساس گناه‌کاری باشند. آن‌ها در مقابل ناکامی‌های جزئی واکنش هیجانی زیادی از خود نشان می‌دهند، به آسانی برانگیخته و خشمگین می‌شوند (۱۱). نتایج برخی پژوهش ها نشان می دهد که ویژگی‌های شخصیتی با خودکارآمدی تحصیلی رابطه دارد اما در خصوص چگونگی این رابطه نتایج اغلب متناقض و گیج‌کننده است و در زمینه رابطه برون‌گرایی و نورزگرایی با عملکرد و خودکارآمدی تحصیلی در مقاطع تحصیلی دانشگاهی چندان روشن نیست (۱۴-۱۲).

با توجه به موارد مطروحه فوق به‌طور کلی می‌توان گفت که بعضی از افراد در سطوح بالای تحصیلی به‌علت داشتن بعضی از ویژگی‌های شخصیتی دست پیدا کردن به تجارب تنیدگی‌زا و عدم داشتن خودکارآمدی تحصیلی، به‌خصوص داشتن یک نگرش منفی به تحصیل از ادامه تحصیل بازمانده و دچار فرسودگی تحصیلی و ترک تحصیل می‌شوند. از آنجایی که هدف اصلی آموزش، یادگیری است (۱۵)، و با توجه به اینکه یادگیری فراگیران عمدتاً به وسیله‌ی عملکرد تحصیلی‌شان سنجیده می‌شود؛ بنابراین، شناسایی متغیرهای اثرگذار بر خودکارآمدی تحصیلی دانشجویان از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. از دیگرسو، افت و عملکرد ضعیف تحصیلی در دانشجویان باعث شده تا پژوهشگران به بررسی عوامل مؤثر بر موفقیت تحصیلی دانشجویان بپردازند تا راهی جهت تقویت انگیزه در دانشجویان بیابند؛ براین اساس شناخت عوامل مؤثر شخصیتی بر خودکارآمدی تحصیلی دانشجویان از اولویت‌های اصلی پژوهشی در نظام آموزش عالی به حساب می‌آید تا بتوان تصمیمات اصولی در جهت رفع این‌گونه مشکلات اتخاذ نمود. با توجه به توضیحات داده شده، تشخیص و شناسایی عوامل اثرگذار بر خودکارآمدی تحصیلی یکی از موضوعات مهم پژوهشی در مکان‌های آموزشی و به‌ویژه دانشگاه‌های علوم‌پزشکی می‌باشد. بر این اساس پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش نورزگرایی و برون‌گرایی در پیش‌بینی خودکارآمدی تحصیلی دانشجویان علوم‌پزشکی انجام شد.

روش کار

این مطالعه، یک مطالعه مقطعی تحلیلی می باشد. جامعه آماری شامل تمامی دانشجویان مشغول به تحصیل در دانشگاه علوم‌پزشکی دانشگاه آزاداسلامی واحد بروجرد طی سال ۹۸-۱۳۹۷ که به تعداد ۱۸۶۰ نفر بودند انجام شد. در این پژوهش از روش نمونه‌گیری تصادفی ساده و بر اساس فرمول کوکران استفاده شد. طبق فرمول، حجم نمونه ۳۱۹ نفر محاسبه شد که با تعمیم‌پذیری بیشتر به ۳۵۰ نفر

[Downloaded from ijnv.ir on 2026-11-09]

افزایش یافت که تعداد ۳۷۰ پرسشنامه توزیع گردید و تعداد ۲۰ پرسشنامه به دلیل ناقص بودن حذف شدند.

ملاک‌های ورود به مطالعه شامل: عدم مصرف دارو یا مواد روانگران و دانشجوی مشغول به تحصیل باشد. ابتلای به بیماری‌های مزمن جسمانی یا روان‌پزشکی و اعتیاد به موادمخدر همراه با تکمیل ناقص پرسشنامه ملاک‌های خروج را تشکیل دادند. جمع آوری داده ها با کمک ابزارهای زیر انجام شد:

پرسشنامه صفات پنجگانه‌ی شخصیت- فُرم‌کوتاه (NEO Five-Factor Inventory): این پرسشنامه در سال ۱۹۸۵ توسط Costa و McCare (مترجم، باقریان ، ۱۳۷۶) تدوین و در سال ۲۰۰۴ فرم‌کوتاه آن با ۶۰ سؤال و ۵ زیرمقیاس شامل نورزگرایی، برون‌گرایی، مقبولیت، گشودگی نسبت به تجربه و باوجدانی ساخته شد. نمره‌گذاری پرسشنامه در طیف لیکرت ۵ درجه‌ای (کاملاً مخالفم با نمره ۴ تا کاملاً موافقم با نمره صفر) انجام می‌شود. بعلاوه مقدمی (۱۳۸۰) پایایی این مقیاس را با روش آلفای کرونباخ ۰/۸۰ گزارش داده است و همچنین ویژگی‌های روان‌سنجی این پرسشنامه در ایران و خارج از ایران در مطالعات متعدد تأیید شده است (۱۶).

پرسشنامه خودکارآمدی تحصیلی (Academic Self-efficacy Scale): این پرسشنامه در سال ۱۹۹۷ توسط Patrick و همکاران (مترجم، کلانتری،۱۳۸۰) تدوین و شامل ۵ سؤال است، که منعکس کننده ادراک فرد از شایستگی‌اش در انجام تکالیف کلاسی می‌باشد. نمره‌گذاری پرسشنامه به صورت لیکرت ۵ درجه‌ای (کاملاً مخالفم با نمره ۱ تا کاملاً موافقم با نمره ۵) انجام می‌شود. سازندگان پرسشنامه پایایی آن را با روش آلفای کرونباخ ۰/۷۸ و روایی آن را ۰/۸۱ گزارش کرده‌اند. همچنین شمس (۱۳۸۸) پایایی این پرسشنامه را با دو روش آلفای کرونباخ و تنصیف اسپیرمن- براون به ترتیب ۰/۷۵ و ۰/۵۹ گزارش داده است (۱۷).

به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS از آمار توصیفی (میانگین و انحراف معیار)، ماتریس ضریب همبستگی پیرسون و مدل رگرسیون خطی چندگانه ($p<0/05$) و بر اساس نتایج آزمون کولموگوروف- اسمیرنف برای برقراری فرض نرمالیتی داده ها، بهره گرفته شد.

در این پژوهش جهت رعایت ملاحظات اخلاقی شرایط به گونه ای بود که همه نمونه ها با رضایت آگاهانه در آن شرکت کردند و ضمن رعایت احترام و تشکر از شرکت ایشان در پژوهش ، اجازه خروج داوطلبانه از مطالعه برایشان مهیا بود و به آنها اطمینان داده شده که پرسشنامه های پژوهش بصورت محرمانه و بدون نام مورد بررسی و تحلیل قرار خواهند گرفت و در صورت تمایل میتوانند از نتایج آن مطلع گردند.

یافته‌ها

داده‌های جمعیت‌شناختی نشان داد که در بین رشته‌های تحصیلی دانشکده پزشکی به‌ترتیب بیشترین و کمترین فراوانی مربوط به رشته بهداشت ۳۰ درصد (۱۰۴ نفر)، پرستاری ۲۸ درصد (۹۷ نفر)، علوم آزمایشگاهی ۲۴ درصد (۸۴ نفر)، و مامایی ۱۸ درصد (۶۵ نفر) بوده است. آلفای کرونباخ پرسشنامه صفات شخصیتی در پژوهش حاضر ۸۲/. و برای پرسشنامه خودکارآمدی تحصیلی۸۱/. بود.

یافته ها نشان داد که به ترتیب، میانگین وانحراف معیار نوروزگرایی (۳۹/۶۳ و ۴/۳۳)، برون گرایی (۴۵/۷۸ و ۵/۱۳) و خودکارآمدی تحصیلی (۹۴/۷۶ و ۱۶/۴۱) حاصل شده است و همان‌طور که مشاهده می‌شود، بیشترین میانگین در بین شرکت کنندگان مربوط به متغیر خودکارآمدی تحصیلی و کمترین میانگین مربوط به متغیر نورزگرایی بود.

برای اطمینان از هم‌خطی بودن چندگانه جهت سنجش استقلال متغیرهای پیشگو، شاخص تحمل (tolerance) و شاخص عامل تورم واریانس (variance inflation factor) مورد بررسی قرار گرفتند. وقتی عامل تحمل به صفر نزدیک می شود، هم خطی چندگانه بزرگی وجود دارد و خطای استاندارد ضرایب رگرسیون بزرگ خواهد شد. یافته‌ها نشان داد شاخص تحمل و شاخص عامل تورم واریانس متغیرها به ترتیب ۰/۹۷۶ و ۱/۰۰ و ۱/۰۰ و ۱/۰۲۵ می‌باشد؛ بدین معنی که متغیرهای پیشگو از یکدیگر مستقل هستند و هم‌خطی چندگانه اتفاق نیفتاده است.

(جدول ۱) نتایج ضرایب استاندارد و غیر استاندارد مدل رگرسیون خطی چندگانه برای پیش بینی خودکارآمدی تحصیلی بر اساس دو ویژگی شخصیتی نورزگرایی و برون‌گرایی را نشان می دهد. بر اساس نتایج صفت شخصیتی برون‌گرایی ($P<0/05$ و $B = 5/351$) و صفت شخصیتی نورزگرایی ($P<0/05$ و $B = -3/744$) می توانند خودکارآمدی تحصیلی را پیش بینی کنند.

[Downloaded from ijnv.ir on 2026-11-09]

لذا می توان گفت سئوال اصلی پژوهش مبنی بر اینکه آیا بین ویژگی‌های شخصیتی نورزگرایی/ برون‌گرایی با خودکارآمدی تحصیلی رابطه وجود دارد، تأیید می‌شود. و با توجه به ضرایب استاندارد شده صفت شخصیتی برون گرایی β =۰/۶۳۶ و صفت شخصیتی نوروزگرایی β =-۳/۷۴۴، برون گرایی دارای اهمیت بیشتری در پیش بینی متغیر خودکارآمدی تحصیلی می باشد.

جدول ۱: نتایج رگرسیون خطی چندگانه

متغیرهای پیشین	ضرایب غیر استاندارد		ضرایب استاندارد	T	P-Value
	B	خطای استاندارد	ضریب بتا (β)		
ثابت (Constant)	۳۷/۸۷۶	۳/۳۱۴	-	۱۱/۴۳۱	۰/۰۱۴
برون‌گرایی	۵/۳۵۱	۰/۴۴۸	۰/۶۳۶	۱۱/۹۴۶	۰/۰۰۳
نورزگرایی	-۳/۷۷۴	۰/۳۷۷	-۰/۳۰۹	-۱۰/۰۱۲	۰/۰۰۲

بحث و نتیجه‌گیری

این پژوهش با هدف بررسی نقش صفات شخصیتی نورزگرایی/برون‌گرایی در پیش‌بینی خودکارآمدی تحصیلی دانشجویان علوم‌پزشکی انجام شد. نتایج ماتریس همبستگی پیرسون نشان داد بین خودکارآمدی تحصیلی با نورزگرایی در دانشجویان علوم‌پزشکی رابطه‌ی منفی و معنی داری وجود دارد (r=-۰/۵۳۹ و P=۰/۰۰۷)؛ بین خودکارآمدی تحصیلی با برون‌گرایی در دانشجویان رابطه‌ی مثبت و معنی داری دارد (r=۰/۴۸۹ و P=۰/۰۱۳). همچنین، تحلیل رگرسیون نشان داد صفت شخصیتی برون‌گرایی (P<۰/۰۵ و β=۰/۶۳۶) و صفت شخصیتی نورزگرایی (P<۰/۰۵ و β=-۰/۳۰۹) می توانند خودکارآمدی تحصیلی را پیش بینی کنند. این یافته از پژوهش با نتایج پژوهش‌های پیشین مانند نتایج Saranche و همکاران که در مطالعه ای به تحلیل ویژگیهای شخصیتی، استرس ادراک شده و خودکارآمدی تحصیلی دانشجویان پرداختند و یافته ها نشان داد که بین نوروز گرایی و خود کارآمدی رابطه منفی و معنی داری وجود دارد (۹)، Saadat و همکاران در بررسی رابطه بین جنبه های تاریک شخصیت و خودکارآمدی در دانشجویان دریافتند که رابطه منفی و معنی داری وجود دارد (۱۸)، Cheshme Mahi و همکاران در مطالعه ای به آنالیز رابطه بین ابعاد شخصیتی و خود کارآمدی در دانشجویان به این نتیجه رسیدند که بین این دو رابطه مثبت و معنی داری حاکم می باشد (۱۹)، Rezaei و همکاران در تحقیقی بررسی رابطه بین شخصیت، انگیزش ، راهبردهای یادگیری و خودکارآمدی دانشجویان پرداختند و نتایج حاصله دلالت برآن داشت که بین نوروز گرایی و خود کارآمدی رابطه منفی و نسبتا معنی داری وجود دارد و بین خود کارآمدی و ویژگیهای شخصیت و در دانشجویان رابطه مثبت و معنی داری بالایی حاکم می باشد (۲۰) و Fathi و همکاران هم در پژوهش خود به نقش رابطه علی خودکارآمدی تحصیلی در پیش بینی باورهای هوشی و نیز صفات شخصیتی پرداختند و مشخص شد که بین سبکهای عاطفی مثبت مرتبط با برون گرایی و خودکارآمدی تحصیلی رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد (۲۱) همسو می‌باشد. در تبیین این یافته می‌توان گفت که خودکارآمدی تحصیلی با مصادیقی همچون باور به توانمندی‌های درونی و اعتماد به نفس تعریف می‌شود و این نقطه‌ی مقابل رفتارهایی است که در افراد دارای صفت شخصیتی نورزگرایی به کار گرفته می‌شود. مصداق رفتارهای شخصیت نورزگرا در محیطهای آموزشی، رفتارهای چاپلوسانه و فریبکارانه، فقدان همدلی با دیگران و عدم ثبات هیجانی و اعتماد به دیگران در روابط بین‌فردی می‌باشد که هیچ یک از این رفتارها برخواسته از باورهای درونی و سالم نمی‌باشند و فرد را به مقصود مطلوب نمی‌رسانند. در نتیجه می‌توان گفت دانشجویانی که به توانمندی‌های درونی خود باور دارند، برای رسیدن به مقاصد و اهداف آموزشی خود از رفتارهای اضطرابی و ناکارآمد استفاده نمی‌کنند، چون پای‌بندی به این‌گونه رفتارها ناشی از ضعف‌های درونی می‌باشند.

همچنین، می‌توان بیان کرد که نورزگرایی در برگیرنده‌ی عواطف منفی از جمله احساس غمگینی، خشم و ناراحتی، احساس گناه، احساس کلافه‌گی و آسیب‌پذیری نسبت به ناخوش احوالی است و افرادی‌که از نظر عاطفی پایین ارزیابی می‌شوند، به احتمال بیشتری در رویارویی با موقعیت‌های سخت و ناکام‌ساز تحصیلی، ناسازگاری نشان می‌دهند. تحقیقات نشان داده که افراد نورزگرا در مقایسه با

[Downloaded from ijnv.ir on 2026-11-09]

افـراد وظیفه‌شـناس توانایـی کمـی در مدیریـت و کنتـرل امـور داشـته و بـه طـور کلـی از عزت‌نفـس پایین‌تـری برخـوردار هسـتند کـه ایـن ویژگی‌هـا سـبب می‌شـود تـا از خودکارآمـدی پایینـی برخـوردار باشـند.

امـا برون‌گرایـی دربرگیرنـده‌ی سـبک‌های عاطفـی مثبـت، رابطـه‌ی بیـن فـردی صمیمـی و سـطوح بـالای تعامـل و فعالیـت اجتماعـی اسـت. افـراد برون‌گـرا بـه علـت داشـتن عاطفـه‌ی مثبـت در مواجـه‌ی بـا موقعیت‌هـای تنـش‌زا، مجموعه‌هـای فکـر- عمـل کـه بـا موقعیت‌هـای تنـش‌زا در دسـترس افـراد قـرار می‌گیـرد را گسـترش می‌دهنـد. در نتیجـه داشـتن تفکـر انعطاف‌پذیـری بیشـتر و گزینـه‌ای رفتـاری وسـیع‌تر به‌عنـوان پیامدهـای عاطفـه‌ی مثبـت، مقابلـه‌ی افـراد برون‌گـرا در رویارویـی بـا تنـش را افزایـش می‌دهـد. همچنیـن، سـطوح بـالای برون‌گرایـی در رویارویـی بـا تنش‌هـای تحصیلـی، سـازگارانه اسـت. زیـرا افـراد برون‌گـرا بـه احتمـال بیشـتری حمایـت دیگـران را جسـتجو کـرده و در ایـن امـر موفـق هسـتند کـه در خـلال ایـن ارتبـاط به‌علـت تشـویق‌های دیگـران بیشـتر روی توانایی‌هـا و شایسـتگی‌های خـود تأکیـد کـرده و کمتـر روی ناتوانی‌هـا و ضعف‌های‌شـان تمرکـز می‌کننـد. ایـن عوامـل سـبب شـکل‌گیری یـک انـگاره‌ی مثبـت و خودکارآمـدی در افـراد برون‌گـرا می‌شـود و سـبب می‌گـردد کـه آن‌هـا فعـال و پرانـرژی باشـند، فعالیـت بیشـتری را در طـول دوران تحصیـل انجـام دهنـد، احسـاس کننـد کـه می‌تواننـد تکالیـف و وظایـف چالش‌انگیـز تحصیلـی را بـا موفقیـت انجـام دهنـد و در رسـیدن بـه اهـداف تحصیلی‌شـان موفـق باشـند کـه ایـن عوامـل می‌توانـد منبـع شـکل‌گیری و افزایـش خودکارآمـدی تحصیلـی در آن‌هـا باشـد.

بـا توجـه بـه اینکه مطالعـات بسـیار محـدودی در این زمینـه انجام گرفتـه اسـت، بـه نظـر می‌رسـد کـه می‌بایسـت پژوهش‌هـای بیشـتری در نمونه‌هـای وسـیع‌تری در ایـن زمینـه انجـام شـود تـا بتـوان بـه نتایـج مسـتحکم‌تری دسـت یافـت. تمرکـز بـر دو صفـت شـخصیتی یعنـی نورزگرایـی و برون‌گرایـی، اسـتفاده صـرف از ابـزار پرسشـنامه و محـدود بـودن نمونـه بـه افـراد یـک دانشـگاه از محدودیت‌هـای پژوهـش حاضـر می‌باشـد. همچنیـن، بـا توجـه بـه اینکـه خودکارآمـدی تحصیلـی شـدیداً بـا سـطح هـوش شـناختی افـراد در ارتبـاط می‌باشـد، چنانچـه هـوش افـراد کنتـرل می‌شـد، نتایـج بهتـری بـه دسـت می‌آمـد. برایـن اسـاس لازم اسـت کـه در مطالعـات آینـده محدودیت‌هـای پژوهـش حاضـر پوشـش داده شـود. باتوجـه بـه اینکـه ایـن پژوهـش بـر روی دانشـجویان دانشـگاه علوم‌پزشـکی دانشـگاه آزاداسـلامی واحـد بروجـرد اجـرا شـده اسـت، می‌بایسـت در تعمیـم نتایـج بـه دانشـجویان دیگـر دانشـگاه‌ها و شـهرهای کشـور جوانـب احتیـاط را رعایـت نمـود. در زمینـه‌ی پژوهشـی نیـز پیشـنهاد می‌شـود در جهـت پیش‌بینـی خودکارآمـدی تحصیلـی به‌طـور همزمـان ویژگی‌هـای پنجگانـه شـخصیتی یـا صفـات تاریـک سـه گانـه شـخصیتی مـورد مداخلـه قـرار گیـرد. همچنیـن پیشـنهاد مـی شـود مطالعـه فـوق در دانشـجویان سـایر رشـته هـا انجـام شـود و بـه بررسـی پیـش بینـی خودکارآمـدی تحصیلـی و مولفـه هـای وابسـته بـه آن در خصـوص بـرون گرایـی ، سـبک‌های عاطفـی مثبـت و رابطـه‌ی بین‌فـردی مـورد پژوهـش قـرار گیـرد و همچنیـن بـه بررسـی و پیـش بینـی خـود کارآمـدی تحصیلـی در ارتبـاط بـا نورزگرایـی و عواطفـی همچـون خشـم ، افسـردگی و احسـاس گنـاه مـورد ارزیابـی قـرار گیرنـد تـا شـاید راهگشـای پیشـگویی در خصـوص رویارویـی بـا موقعیت‌هـای سـخت و ناکام‌سـاز تحصیلـی، ناسـازگاری هـای اجتماعـی بویـژه در دانشـجویان کـه آینـده سـازان بدنـه فعـال و پویـای سـلامت جامعـه هسـتند شـوند.

تشکر و قدردانی

ایـن مقالـه برگرفتـه از پایـان نامـه دکتـرای تخصصی رشـته روان شناسـی تربیتـی نویسـنده در سـال ۱۳۹۸ می‌باشـد. پژوهشـگران از زحمـات دانشـجویان شـرکت‌کننده در پژوهـش و همچنیـن، مسـئولین دانشـگاه کـه اجـازه انجـام ایـن تحقیـق را دادنـد، صمیمانـه تشـکر و سپاسـگزاری مـی نماینـد.

References

1. Namdar areshtanab H, ebrahimi H, sahebihagh M, arshadi bostanabad M. Mental Health and Its Relationship with Academic Achievement in Students of Tabriz NursingMidwifery Faculty. Iran J Med Educ. 2013;13 (2): 146-152. (Persian)
2. Erfani N. Prediction of Self Beliefs Based on Self-Regulation Strategies in Students of Bu-Ali Sina University. Journal of Nursing Education (JNE) 2018; 7(2):45-51. (Persian).
3. Klassen RM, Klassen JRL. Self-efficacy beliefs of medical students: a critical review. Perspect Med Educ. 2018; 7 (2): 76-82.
4. Hasking P. Differentiating Non-Suicidal Self-Injury and Risky Drinking: a Role for Outcome Expectancies and Self-Efficacy Beliefs. Prev Sci.

[Downloaded from ijnv.ir on 2026-11-09]

2017; 18 (6): 694-703.
5. Newton NC, Barrett EL, Swaffield L, Teesson M. Risky cognitions associated with adolescent alcohol misuse: moral disengagement, alcohol expectancies and perceived self-regulatory efficacy. Addict Behav. 2014; 39 (1): 165-72.
6. Yu JH, Chae SJ, Chang KH. The relationship among self-efficacy, perfectionism and academic burnout in medical school students. Korean J Med Educ. 2016; 28 (1): 49-55.
7. Yarmohammadzadeh P, Feizollahi Z. The Relationship between Social Support, Academic Motivation with Academic Self-Efficacy of High School Students. Journal of Applied Sociology. 2016; 27 (1): 157-169. (Persian).
8. Phan HP, Ngu BH. Sources of self-efficacy in academic contexts: A longitudinal perspective. Sch Psychol Q. 2016; 31 (4): 548-564.
9. Saranche M, Maktabi GH, Haji Yakhchali A. Casual Relationship of Personality Characteristics with Academic Burnout Mediating Academic Self-efficacy and Perceived Academic Stress in Students. Journal of Management System. 2014; 5 (17): 75-92. (Persian).
10. Tan CS, Low SK, Viapude GN. Extraversion and happiness: The mediating role of social support and hope. Psych J. 2018; 7 (3):133-143.
11. Sauer-Zavala S, Wilner JG, Barlow DH. Addressing neuroticism in psychological treatment. Personal Disord. 2017; 8 (3):191-198.
12. Shams F, Tabebordbar F. Mediating Role of Academic Self-efficacy for Goal Oriantation and Math Performance. Journal of Management System. 2010; 1 (3): 82-95. (Persian).
13. Seddon GM. The effects of chronological age on the relationship of intelligence and academic achievement with extraversion and neuroticism. Br J Psychol. 1975; 66 (4): 493-500.
14. Seddon GM. The effects of chronological age on the relationship of academic achievement with extraversion and neuroticism: a follow-up study. Br J Educ Psychol. 1977; 47 (2): 187-92.
15. De Campos TC. The Idea of Patents vs. the Idea of University. New Bioeth. 2015; 21(2):164-76.
16. Nikoogoftar M, Jazayeri F. Five-factor traits of personality are a predictor of mothers' aggression. Knowledge & Research in Applied Psychology. 2019; 20 (2): 58-68.
17. Lee SH, Jeon WT. The relationship between academic self-efficacy and academic burnout in medical students. Korean J Med Educ. 2015; 27 (1): 27-35.
18. Saadat S, Kalantari M, Ghamarani A. Relationship Between Dark Triad Personality (i.e., Machiavellianism, Narcissism, and Psychopathy) and Students' Academic Self-Efficacy. Educ Strategy Med Sci. 2017; 10 (4): 255-262.(Persian).
19. Cheshme Mahi M, Bagherian F, Hasanzadeh Tavakkoli M. Relation between personality dimensions with students' academic performance. Biennial Journal of Management and Planning in Educational Systems. 2011; 4 (6):115-13 (Persian).
20. Rezaei A, Khorosha M, Moghadami HR. On the Relationship between personality characteristics, motivational beliefs, and learning strategies with students' academic performance of humanities and basic sciences Students. Educational Psychology. 2012; 8 (26): 212-233.
21. Fathi F, Hajiyakhchali A, Morovati Z. The Casual Relationship between Personality Characteristics, and Beliefs about Intelligence and Academic Self-efficacy and Performance Academic with Mediating Role of Achievement Goals of Female High School Students in Khorramabad. Journa; of Psychological Achievments. 2014; 21 (1):55-78. (Persian).

[Downloaded from ijnv.ir on 2026-11-09]